



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Præbendis Et Dignita. Titvlvs II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)



EXTRAVAGANTIUM COMMUNIUM,

LIBER TERTIUS. DE VITA ET HONESTATE CLERICORUM. TITULUS I. CAPITULUM UNICUM.

Premissa musica artis plurima laude, cantorum lasciva melodia reprobatur, quia contra honestatem clericalem, quod ore cantabant, gestibus simulabant. Et cantores ipsi tam exempti, quam non exempti per octo dies ab officio suspenduntur. Posset etiam hac extravaganans aptè locari sub tit. de celeb. mis.

Ioannes XXII.

Docsa sanctorum patrum decrevit auctoritas, ut in divinis laudis officiis, quae debita servitute obsequio exhibentur, cunctorum mens vigilet, sermo non cesset, & modesta psallentium gravitas placida modulatione decanter. Nam in ore eorum dulcis resonabat sonus. Dulcis quippe omnino sonus in ore psallentium resonat, cum Deum corde suscipiunt, dum loquuntur verbis, in ipsum quoque cantibus devotionem accendunt: inde etenim in ecclesiis Dei psalmodia cantanda praecipitur, ut fidelium devotio excitetur: in hoc nocturnum diurnumque officium, & missarum celebritates assidue clero ac populo sub maturo tenore, distinctaque gradatione cantantur, ut eadem distinctione collibeant, & maturitate delectent. Sed nonnulli novella scholae discipuli, dum temporibus mensurandis vigilant, novis notis intendunt fingere ius, quam antiquas cantare malunt, in semibreves, & minimas ecclesiastica cantantur, notulis percipiuntur: nam melodias hocquetis intersecant, discantibus lubricant, triplicis & moretis vulgaribus nonnunquam inulcant, adeo ut interdum antiphonarii & gradualis fundamenta despiciant, ignorant super quo edificent, tonos nesciant, quos non discernunt, imò confundunt: quum ex earum multitudine notarum ascensiones pudicæ, descensiones que temperatae, plani cantus, quibus toni ipsi feceruntur ad invicem obfuscentur: curant enim, & non quiete sunt, aures inebriant, & non medentur: gestibus simulant, quod deprimunt, quibus devotio quaerenda contemnitur, vitanda lascivia propalatur. Non enim inquit frustra ipse Boetius, lascivus animus, vel lascivioribus delectatur modis, vel eosdem sæpe audiens emollitur, & frangitur. Hoc ideo dudum nos & fratres nostri correctione indigere percepimus: hoc relegare, imò prorsus abicere, & ab eadem ecclesia Dei profigare efficacius properamus. Quocirca de ipsorum fratrum consilio distinctè praecipimus, ut nullus deinceps talia, vel his similia in dictis officiis, praeteritis horis canonicis, vel cum missarum solennia celebrantur, attentare praesumat. Si quis verò contra fecerit, per ordinarios locorum, ubi ista commissa fuerint, vel deputandos ab eis in non ex-

emptis, in exemptis verò per praepositos seu prelatos suos, ad quos aliàs correctio & punitio culpae & excessuum huiusmodi, vel similibus pertinere dignoscitur, vel deputandos ab eisdem, per suspensionem ab officio per octo dies auctoritate huius canonis puniatur. Per hoc autem non intendimus prohibere, quin interdum diebus festis praecipue, sive solennibus in missis, & praefatis divinis officiis aliquae consonantiae, quae melodiam sapiunt, puta octavae, quinta, quarta, & huiusmodi supra cantum ecclesiasticum simplicem proferantur: sic tamen, ut ipsius cantus integritas illibata permaneat, ut nihil ex hoc debene morata musica immutetur: maxime cum huiusmodi consonantiae auditum demulceant, devotionem provocent, & psallentium Deo animos torpere non sinant. Actum & datum, &c.

DE PRÆBENDIS ET DIGNITATIBUS.

TITVLVS II. CAP. I.

Cum beneficia in curia vacant idoneis debeant conferri personis, illorum collationem Papa sibi reservat, vide cap. 2. & 3. & cap. praesenti. eod. tit. lib. 6.

Bonifacius VIII.

PLA sollicitudinis studio duimur, ut dignitates, personatus, praebendae, aliaque beneficia ecclesiastica, cum cura vel sine cura, quae apud sedem Apostolicam vacare noscuntur, personis conferantur idoneis: per quas in eis debita impendantur obsequia, & divinum cultus exerceatur. sollicitè in eisdem. Inde fit, quòd nos huiusmodi dignitates, personatus, praebendas, ecclesias, & alia ecclesiastica beneficia quae apud sedem eandem intra unum mensem à data praesentium hactenus in curia vacaverint computandum, & quae ex nunc apud eam vacaverint in futurum, provisioni sedis eiusdem auctoritate Apostolica reservamus: Decernentes exnunc iterum & insane, si secus in hac parte scienter vel ignoranter, per quemcunque seu quoscunque, Apostolica, vel alia quavis auctoritate contigerit attentari. Nulli ergo, &c. Datum Laterani nonas Maji Anno 1.

a Ecolsf. 97.

a Vide Conc. Trid. Sess. 24. de reform. c. 12.
Nann 4

Ioan. XXII. Episcopus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Execrabilis a quorundam tam religiosorum quam secularium ambitio, quæ semper plus ambiens, eò magis infatigabilis creditur, quò sibi amplius indulgetur, & improbitas importuna petentiam à nobis & prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus non tam obtinuisse, quam extorlisse plerumque noscuntur, ut unus interdum etiam ad unum beneficium ecclesiasticum minus idoneus, in diversis eccl. nedum vicinis, sed ab invicem longè distantibus, imò nonnunquam in diversorum regionum partibus situatis, plures quàm duas vel tres, aut plures etiam dignitates, vel personatus, officia seu prioratus, aut diversâ ecclesiastica beneficia curam animarum habentia possit dispensativè, cum alias non liceret de jure communi, recipere, & simul licitè retinere. Unde inter cætera inconvenientia infra scripta nascuntur, quòd videlicet interdum unus qui unum quamvis modicum vix officium implere sufficeret, plurimorum sibi vendicat stipendia, quæ multis literatis vix viræ puritate ac testimonio bonæ famæ pollebentibus, qui mendicant, possent abundè sufficere, & qua distributione collata. Habentibus ipsa paratæ vagandi materia, divini cultus minuuntur, hospitalitas in ipsis beneficiis debita non servatur: & dum non sunt sui in unaquaque regione rectores, ecclesiæ detrahitur commodis & honori, quæ carentes defensorum auxilio in juribus suis & libertatibus multipliciter collabuntur: ruinis patent ædificia nobilia, quæ magnificentia extruxerat decessorum: Et (quòd amarum est dolendum) animarum cura negligitur, & viciorum sentibus fomentum periculosè præbetur. Nos itaque tot malis tantisque discriminiibus occurrere cupientes, omnes & singulas dispensationes super receptione ac retentione plurium dignitatum, personatum, officiorum, prioratum, aut beneficiorum, quibus cura sit animarum annexa, sub quacunque forma vel expressione, verborum à nobis vel dictis prædecessoribus nostris cuicunque persona concessas (Cardinalibus tamen sanctæ Romæ eccl. qui circa nos universali eccl. serviendo singularum ecclesiarum commoditatibus se impendunt, ac Regum filiis, qui propter sublimitatem eorum ac generis claritatem sunt potioris prerogativa gratia tollendi, dumtaxat exceptis) deliberatione super hoc eorum fratribus nostris habita diligenti, de ipsorum consilio & ex certa nostra scientia, in forma subscripta duximus taliter moderandas, quòd per moderamen nostrum effrenatam circa easdem personas talium beneficiorum multitudinem referemus, ipsique impetrantes sicut dispensationum hujusmodi totaliter non fruantur. Statuimus itaque & de fratribus nostrorum consilio ordinamus, quòd obtinentes nunc ex dispensatione legitima pluralitatem hujusmodi dignitatum, personatum, officiorum, aut prioratum seu beneficiorum, quæ aliis absque alia dispensatione legitima obtinere nequibant, unum tantum ex dignitatibus, personatibus, officiis, prioratibus, ecclesiis vel beneficiis hujusmodi, quibus cura imminet animarum, cum dignitate, personatu, vel officio, prioratu, ecclesia vel beneficio sine cura, quæ habere maluerint, prætextu dispensationis sufficientis circa id eisdem indultæ, possint licitè retinere: quæ tamen teneantur eligere intra mensem, numerandum à tempore notitiæ constitutionis istius. Cæteris beneficiis cum cura vel sine cura, quæ ipsius dispensationis prætextu tenebant, & quæ aliter ante non poterant de jure absque dispensatione aliqua licitè retinere, quæ nos extunc vacare decernimus, coram ordinariis sub testimonio publico intra idem

tempus verbaliter & realiter cum effectu dimissis: absque eo, quòd ad illa nunquam sine nova collatione, ab eo quæ facere poterit faciendâ, redire, aut eorum administrationi se immiscere præsumant. Alioquin tam his, quàm aliis omnibus beneficiis, quæ virtute hujusmodi nostræ moderationis retinere poterant, ut præfertur, sint ipsi jure privati, & prorsus inhabiles ad similia beneficia obtinenda. Per hoc autem iis, qui dignitates, personatus, officia, prioratus, vel alia beneficia curam animarum habentia ex dispensatione, quæ jus tribuat, juxta nostram moderationem præscriptam obtinent, & alia similia beneficia nostrarum vel eorundem prædecessorum auctoritate literarum expectant, cum quibus est, ut illa cum vacaverint recipere, & unâ cum obtentis retinere licitè valeant, dispensatum, nolumus derogari, quin ea cum vacaverint, intra dicti temporis spatium possint eligere, & dimissis aliis recipere in forma præscripta, ac licitè retinere: poenas similes incursum, si hujusmodi nostræ contraite præsumperint sanctioni. Porò quia quorundam oculos sic avaræ cupiditatis vitium excæcavit, quòd plura talia beneficia simul absque dispensatione canonica retinere præsumunt: nos de illis præfenti decreto statuimus, ut omnia & singula beneficia sic detenta (illo tamen retento, quòd ultimo receptarunt, dummodo in eo ex collatione canonica competat jus eisdem) intra tempus, ut præscribitur, limitatum, verbo & facto ac sine fraude, coram ordinariis sub testimonio similiter publico dimittere teneantur. Quòd si non fecerint, & illo sint ipso jure privati, in quo jus eis aliter competeat, & inhabiles penitus ad quacunque obtinenda ecclesiastica beneficia censentur. Qui verò deinceps receperint dignitatem vel personatum, seu officium, aut aliud beneficium, curam animarum habens amexam: si antea simile beneficium obtinebant, illud quo ipso jure (postquam secundi possessionem habuerint, vel per eos omni dolo & fraude cessantibus, quo minus habeant, steterit) privati noscuntur, absque mora dispensandi in ordinariorum manibus dimittere debeant, pari modo: Alioquin extunc sint ipso jure secundo privati, & nedum ad sacros suscipiendos ordines, quia etiam ad habendum quodcunque aliud ecclesiasticum beneficium inhabiles reputentur. Quæ omnia & singula beneficia vacatura, ut præmittitur, vel dimissa, nostræ sedis Apostolicæ dispositioni, de ipsorum fratrum consilio reservamus: Inhibentes, ne quis præter Rom. Pont. quacunque sit super hoc auctoritate munitus, de hujusmodi beneficiis disponere, vel circa illa per medium permutationis, vel aliâs innovare hoc quoquo modo præsumat. Nos enim si secus actum seu attentatum fuerit, irritum decernimus & inane. Cæterum ordinarios intelligimus in casibus subscriptis Episcopos, in quorum civitatibus vel diocesis consistunt beneficia, seu aliquod eorum, quæ debent secundum præmissa dimitti, aut ipsi, qui ea debent dimittere, commorantur, vel ecclesiis cathedralibus vacantibus capitula earundem. Et hi de beneficiis, tam dimissis, quàm (ut præmittitur) perditis nos vel Apost. sedem certificare studeant, quamprimum commodè poterint indilate, ut de illis salubriter disponere valeamus. Quantum autem ad modificationem personatum attinet antè factam, illa dumtaxat, & non alia beneficia ecclesiastica, quocunque nomine nuncupentur, curam habere censemus, quæ paræcias habent, in quibus est animarum cura annexa, non per vicarios perpetuos, sed per rectores, aut ministros beneficiorum ipsorum, vel illorum temporales vicarios exercenda. Necnon etiam illa quorum ministris ratione beneficiorum hujusmodi competit visitare, inquirere, procuraciones recipere, suspendere, excommunicare, seu ab excommunicationis & suspensionis sententiis absolvere de consuetudine, vel de jure, juribus aliis de animarum cura loquentibus in suo robore, quoad cætera, permanfurus. Nulli ergo omnino

Vide Conc. Trid. Sess. 7. de reformatione. c. 2. & 4. Sess. 24. de reformatione. cap. 17.

Nulli ergo omnino



hominum liceat hanc paginam nostrorum moderationis statutorum, constitutionum, reservationis, inhibitionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum Avinionis, Calend. Decembri. Pontif. nost. Anno 2.

CAP. V.

Episcopatus Tholoanus, in redivisibus plurimum abundans, in novam metropolim, propter multiplices causas hic expressas erigitur, cuius pro suffraganeis ecclesiis sunt deputate quatuor villa in novis civitatibus erecta, adjecta cum illa ecclesia Apamiarum. Et quibus Episcopi & Archiepiscopi prius suberant, quosq; earum cuiuslibet pro redivisibus sit assignatum, hic exprimitur: & tandem sententia ecclesiastica in rebelles profertur. Adverte, quod ecclesia de Vauco, & ecclesia de Mirapice, sunt sub ecclesia Tholozana tanquam suffraganea: licet de illis hic mentio nulla fiat. Viribus ex hoc capitulo habetur, quoniam cognoscimus causas erigendi, & dividendi ecclesias, alias alius subiacendi, & alius ab aliis excimendi, & ad solum Papam hac omnia spectare: cui singulari privilegio majores causas majoraq; negotia referuntur. patet in cap. 1. de translata. Episc. cum suis concor.

Ioannes XXII.

Salvator noster, cuius nutui cuncta serviunt, in agro mundi huius messem multam aspiciens, & operariorum raritatem attendens, Dominum messem rogandum esse, ut in illam operarios mitteret, censuit: & ipse idem etiam exiens manè, veluti paterfamilias diligens, hortis diei variis operarios in vineam suam misit. Romanus itaque Pontifex, sicut eodem Domino disponente Vicarius ejus in terris esse dignoscitur, sic & ipsius actibus (in quantum finit humana fragilitas) se conformare tenetur. Vbi ergo superexcreverit messem, populi videlicet multitudinem, viderit, operarios debet opportunos adhibere, & juxta Propheticum verbum augere custodiam: custodes & cultores idoneos in dominicam vineam destinare. Sanè considerantes attentius, & intra peccatoris claustra meditatione sollicita revolventes, quod in tanta multitudine populi, quanta fecundavit altissimus civitatem & diocesim Tholozanam, singulorum vultus nequibat (ut condecet) unicus pastor inspicere, aut alias partes boni pastoris implere: quodque durum erat atque difficile, per talem latam, & diffusam diocesim ad unum tantum a personis ecclesiasticis & mundanis recursum haberi. Attendentes etiam, quod licet Tholozanus episcopatus redivisibus abundans, quod ex suorum opulentia copiosa redivisus aliquid in ecclesia vel diocesi Tholozana provenisset in divini cultus augmentum: imò sic ex adipe prodierat & prodibat iniquitas, ut multo jam tempore luxus circa carnis desideria, ejectionum pompa, immensitas clientelæ, immoderata disfluxio in parentes, sumptus enormes, aut usus extraordinarii sibi vendicassent ibidem, quasi totum patrimonium crucifixi: & verendum erat ne præter unicus Tholozanus incrassatus & dilatatus, & excessivis hujusmodi opibus alias superbus periculosè recalcitrans, Deum factorem derelinqueret, & a suo salutari recedens, perniciosum exemplum in subditos derivaret. Pensantes quoque, quod sanctæ memoriæ Clemens Papa quintus, prædecessor noster eodem etiam tempore, quo civitas & diocesis antefata longè minus in populo, ac redivisibus affuebant, tamen extunc benedictente Domino incredibiliter creverint in utroque, & jugiter crescere dignoscantur, spiritu beate considerationis inductus, ad divisionem episcopatus

eiusdem firmiter, dum viveret, intendebat: licet monitus præventus suum in hac parte nequiverit implere conceptum. Nos pium prædecessoris nostri propolium in effectum volentes adducere, & tam dissipare melius quod prædictorum redivisum copia excessiva protinus quam etiam cultum augere divinum, & spiritalem incrementum profectum, quos (si juxta facultatis exigentiam & diffusam latitudinem dicte diocesis sufficiens numerus in eadem utilitate præsum deperitur) in dubio provenire speramus, promovere salubriter intendentes. Præmissis & aliis suadentibus justis causis, ex certa nostra scientia, de fratrum nostrorum consilio concordati, & Apostolicæ plenitudine potestatis, ad laudem & exaltationem ecclesiæ, fideliumque salutem, episcopatum ipsum dictamque diocesim Tholozanam Apostolicæ auctoritate dividimus in quinque dioceses, qui per certos distingui limites faciemus: Volentes ac decernentes, quod præter civitatem Tholozanam, que suam propriam & distinctam habebit diocesim, certis finibus limitandam, subscriptæ quatuor villæ, quarum quilibet, eidem consilio & auctoritate in civitatem erigimus, & civitatis vocabulo insignimus: scilicet de monte Albano, pridem de Caturcen. diocæ. cui adjectur certis partibus quondam diocesis Tholozanæ: ac sancti Papuli, de Rivis, & de Lumberiis, de ipsa quondam Tholozana diocæ. existentes, IV. separatas dioceses habebit certis limitibus distinguendas. Quodque beati Martini de monte Albano, ubi corpus sancti Theodori confessoris dicitur esse reconditum, prædictæ civitatis montis Albani, & beati Papuli dicte civitatis sancti Papuli, Mariæ de Lumberiaco, civitatis præfata Lumberiacensis, non beate Mariæ de Rivis ecclesiæ ipsius civitatis Rivenensis, sint de cætero & habeantur perpetuo ecclesiæ cathedrales. Et quia ecclesiæ Tholozana, beati Eusebii priori statu, & conditione ponitur restituta, licet & gratioris honoris titulus essenda est, ipsam hæc diocesis suffraganeam ecclesiæ Narbonens. ac totam quondam diocesim Tholozanam de fratrum nostrorum consilio, ex certa nostra scientia, & Apostolicæ plenitudine potestatis, ab omni jurisdictione, potestate, ac subjectione Archiepiscopi, capituli & ejusdem ecclesiæ Narbonens. penitus eximentes, eam ad laudem divini nominis & honorem ecclesiæ sanctæ suæ, in archiepiscopatum metropolitanam erigimus, eamque honores & dignitates sedis metropolitanæ decoramus: ac subjectionem Apostolicam decernendo, ut ex nunc per metropolitanam ecclesiæ in perpetuum habeatur. Et quia cum supra est, ut ex quo de filia facta mater metropolitanæ dignitatis suscepit insignia, & suffraganeorum numerum filiarum, ac decemem metropolitani, ut ad iudicium Archiepiscopi Tholozan. qui pro tempore fuerit, omnes causas suffraganeorum Episcoporum & personarum ecclesiasticarum, ac civitatum eisdem provinciarum iuxta sacrorum statuta canonum referret. Nos præfatas IV. civitates & ecclesias cathedrales, necnon diocesibus (ut præmittitur) distinguendas, necnon civitatem & ecclesiam Apamiam cum sua diocesi, ex civitate & ecclesia Tholozana suffraganeas, ac de pronunc ipsius ecclesiæ Tholozanæ suffraganeas: & vincta Tholozana in perpetuum fore decernimus: & jure metrop. subicimus, & subiectas esse volumus civitati, & Biruricen. provincia, & Apamiarum civitates & ecclesias, que de provincia Narbon. habitentur, se noscuntur: necnon reliquas tres civitates & ecclesias sancti Papuli, Rivenen. Lumberiacen. que ab olim de diocesi Tholozana fuerunt, cum earum diocesi, necnon diocesi Tolozana fuerunt, cum capitulis jurisdictione, potestate, ac subjectione quacunq; Biruricensis & Narbonens. ac subjectione quacunq; Biruricensis & Narbonens. Archiepiscoporum, ac Caturcenis, & quondam Tholozan. Episcoporum, capitulorum, & Abbatum atque conventuum, & ordinariorum quorumlibet aliorum eccle.

a Math. 9. b Deut. 1.

ecclesiasticorum, quibus quomodolibet fuerant hucusque subiecta, auctoritate præsentium perpetuo eximentes, de prædictorum consilio, & plenitudine potestatis. De bonis autem, redditibus, proventibus, & juribus dicti quondam episcopatus Tholoza. ipsi Tholoza. decem millia, & singulis aliis prædictis ecclesiis (Apamiarum excepta, cui de ipsis bonis, redditibus & proventibus, iuribus, ultra illa, quæ habere dignoscitur, certam assignabimus portionem nostris aliis literis distinguendam) singula quinquæ millia librarum Turonen. annui redditus, & perpetui proventus, quæ quidem unicuique illarum, suisque Pontificibus (dignitate ac onere, & circumstantiis aliis attentè pensatis) debere sufficere vidimus, præter redditus, proventus, & jura, quæ ad prædictas ecclesias, & conventus earum antea pertinebant, de quibus ad honorem Dei, & ipsarum ecclesiarum commodum intendimus ordinare: ex nunc auctoritate prædicta de consilio ac plenitudine memoratis concedimus, donamus, ac etiam deputamus percipienda integraliter per ipsarum ecclesiarum præfules, qui pro tempore fuerint in rebus & locis cuiuslibet magis adjacentibus & vicinis, iuxta distinctionem, seu limitationem dioceseum singularium, per alias nostras literas faciendam. Interim tamen distinctionem, seu limitationem prædicta pendente, volumus quod eorum quilibet summam eorum contingentem pro rata accipiat annuatim de bonis, redditibus, proventibus, & juribus antedictis, per manus eorum, quos ad hoc providerimus deputandos. Residuum vero reddituum, proventuum, & jurium ipsorum, quod (facta de illis, ut præmissum est, assignatione) supererit, necnon jurisdictionem spiritalem & temporalem, quæ ad dictum quondam episcopatum Tholoza. usque ad tempus divisionis huiusmodi pertinebat, & quæ distinctione, seu limitatione post facta pendente, factis per idoneas executori personas. Ac beneficia, etiam dignitates, personatus ac officia existant (exceptis his, ad quæ quis per electionem assumitur, & in quibus, vel ad quæ auctoritate literarum Apostolicarum alicui, seu aliquibus vis est aliquod acquiritum, quibus per id nullum volumus præiudicium generari) nunc & in antea usque ad distinctionem diocese vacatura dispositioni nostræ ac sedis Apostolicæ de fratrum ipsorum consilio reservamus. Hæc igitur per dictæ sedis prudentiam circumspectam sic statuta salubriter & utiliter ordinata, perpetuis esse valitura temporibus, & rebus incommutabilis firmitatis obtinere volentes: auctoritate prædicta districtius inhiemus, ne aliquis cuiuscunque præminentia, ordinis, conditionis, aut status, etiam si archiepiscopali, vel episcopali, seu regia præfulgeat dignitate, huiusmodi ordinationem Apostolicam reservationem, & alia supradicta quovis modo turbare, seu quomodolibet impedire præsumat. Nos enim ex nunc irritum decernimus & inane, si secus, super his à quoquam quavis auctoritate contigerit attentari. Et nihilominus in eos, qui ex certa scientia contrarium præsumperint, nisi intra octo dierum spatium post publicationem præsentium resipuerint cum effectu, excommunicationis in personas, & interdicti in universitates, ac suspensionis in conventus, capitula sive collegia, de consilio & auctoritate prædictis sententias promulgamus: à quibus non, nisi ad Romanum Pontificem absolutionis beneficium (præterquam in mortis articulo) valeant obtinere. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostrarum divisionis, voluntatis, constitutionum, erectionum, insignitionum, exemptionum, decorationis, subiectionis, concessio-

nis, donationis, deputacionis, reservationis, inhibitionis, promulgacionis, infringere, vel ei ausu, &c. Datum Avinion. VII. Calend. Iulii, Pont. no. str. Anno 1.

CAP. VI.

Impedientes episcopatus Tholoza. erectionem in ecclesiam cathedrali, & ejus divisionem in V. dioc. ultra ponas in constitutione superiori declaratas, per dunt feuda, & quascumq. beneficia spiritualia & temporalia. Et si sint persone ecclesiastica, efficiuntur inhabiles ad quascumq. beneficia ecclesiastica.

Idem.

Nuper certis ex causis, quæ nostrum & fratrum nostrorum animos ad id rationabiliter induxerunt, quondam episcopatum Tholozanum in archiepiscopalem, seu metropolitanam ereximus ecclesiam: quatuor villas, quarum quamlibet insignivimus vocabulo civitatis, quatuor cathedrales ecclesias creavimus: unam videlicet in villa montis Albani, quondam Caturcen. dioc. adicienda sibi certa parte quondam dioc. Tholoza. alteram in villa Lumberiaci, aliam in villa sancti Papuli, & aliam in villa de Rivis & de Robestria quondam Tholo. dioc. Quas quidem ecclesias unà cum Apamiarum ecclesia, tanquam suffraganeas subiecimus ipsi metropolitanæ Tholozanæ ecclesie. De bonis quoque & redditibus dicti quondam episcopatus Tholozan. tam ipsi Tholozan. quam prædictis ecclesiis suffraganeis certam portionem, quam unicuique illarum debere sufficere vidimus, providimus assignandam: totali bonorum & reddituum ipsorum residuo, dispositioni nostræ & sedis Apostolicæ reservato. Alia etiam circa præmissa fecimus, decrevimus, & ordinavimus ex certa nostra scientia, de ipsorum fratrum concordii consilio, & Apostolica plenitudine potestatis, districtius inhiuentes, ne quis cuiuscunque præminentia, ordinis, conditionis aut status, etiam si archiepiscopali dignitate fulgeret, ipsam ordinationem nostram impedire præsumeret vel turbare: ac decernentes extunc irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate contigerit attentari. Et nihilominus in eos, qui ex certa scientia contrarium facerent, nisi resipuerint cum effectu, intra octo dierum spatium post publicationem ordinationis ipsius excommunicationis in personas, interdicti in universitates, ac suspensionis sententias in capitula, conventus, sive collegia duximus promulgandas, prout hæc & alia in Apostolicis literis inde confectis plenius continentur. Verum quia ipsa nostra ordinatione eo efficacius & inviolabilius speratur servari, quò plurium & graviorum vallata fuerit adiectione penarum: Nos ad observationem inconcessam ipsius eo amplius anhelantes, quò evidentius in divini cultus augmentum, & salutem fidelium animarum noscitur redundare, præfatis adiciendo sententiis, omnes & singulos scienter turbantes aut impedientes ordinationem eandem, aut aliqua in illa contenta: seu turbantibus vel impedientibus dantes consilium, auxilium vel favorem, directè vel indirectè, publicè vel occultè, cuiuscunque sint conditionis, dignitatis, ordinis, aut status, ecclesiastici vel mundani, etiam si archiepiscopali vel episcopali aut majori vel superiori præfulgeant dignitate: nisi intra octo dierum spatium post publicationem præsentium ab huiusmodi impedimento seu turbatione, ac impensione consilii, auxilii vel favoris resipuerint cum effectu, feudis, locationibus, officiis & beneficiis quibuscumq. spiritualibus & temporalibus, etiam si dignitates vel prælaturæ quavis fuerint, quæ ab ecclesiis seu in ecclesiis quibuscumque obtinebunt, seu obtinent, ex certa nostra scientia, & de ipsorum fratrum consilio, & Apost. plenitudine potestatis, privatos esse decernimus ipso facto: & sic libere ipsa feuda, locationes vel officia aut beneficia spiritualia & temporalia, dignitates,

*a In articulo mortis nulla est casuum reservatio: atq. ideo o-
rantes facer dotes quoslibet patientes à quibuscu peccatis & censuris
absolvere possunt. Conc. Trid. sess. 4. c. 7. de casuum reservat.*

Et praelaturae ad ipsas, ad quas spectant, revertantur ecclesias, & devolvantur ad rectores, capitula seu collegia eorundem, quod de illis pro sua voluntate disponant: & ad dignitates & praelaturas per electionem aut alium modum licitum idoneas personas assumant. Personasque ecclesiasticas, quae culpabiles fuerint in praemissis, inhabilitamus ad quaecunque ecclesiastica beneficia obtinenda. Nulli ergo omnino hominum, &c. Datum Avinion. IV. No. Aug. Pont. no. 8. Anno 1.

CAP. VII.

Executores quatuor dantur, ad penam superiores solemniter publicandas.

Idem Bartholomaeus electo Narbo, diacono. Aguelmo de Blavia Engelmen. Eduen. Archid. & magistro Berengario de Lagiu Lemoucen. & Narbo, ecclesiarum canonicis.

Nuper ex certis causis, quae nostrum & fratrum nostrorum animos, ad id rationabiliter induxerunt, &c. (ut supra prox. usque ad beneficia ecclesiastica obtinenda.) Quocirca discretioni vestrae, per Apost. scripta mandamus, quatenus privationem & inhabilitationem nostram huiusmodi vos omnes, seu tres, vel duo, sive unus ex vobis, per vos vel alium, seu alios, in ecclesiis & solennibus locis & aliis, de quibus & quoties expedire videritis, solemniter publicetis: ne quisquam valeat circa id ignorantiam allegare. Datum Avinion. II. Idus Nov. Pont. no. 8. Anno 8.

CAP. VIII.

Dispensat cum quadam Abbate, ut Episcopus possit esse: licet defectum patiat in ordinibus & aetate. Ex hac & sequenti cognoscimus causas & formas dispensandi. Quacumque enim scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt. ad Rom. 15. Idem Arnaldo electo Lumbanen.

Nuper ex certis rationabilibus & manifestis causis, quae ad hoc nostrum animum induxerunt, civitatem Lumbanen. olim villam de Lumbanis, tunc intra Thozanz diocesis limites constitutam, qui locus insignis, ac multiplici commoditate dotatus existit, de fratribus nostrorum consilio, & Apostolice plenitudine potestatis, per literas nostras, sub certa forma in civitatem erexit, civitatisque vocabulo duximus decorandam: stantes ac etiam decernentes, ut ecclesia Abbatiae illius loci de Lumban. ordinis sancti Augustini extunc haberetur & existeret cathedralis: ac demde volentes eidem ecclesiae de pastore idoneo salubriter providere, in te, Abbatem ejusdem ecclesiae, virum utique literarum & literarum scientia praeditum, vitae ac morum honestate, decorum, discretionis & consilii maturitate conspicuum, direximus oculos nostrae mentis, teque (non obstante defectu aetatis & ordinum, quem pateris, cum tonsuratus modo in clericum, & in XXVII. aetatis tuae anno, vel circa, constitutus esse dicatis, super quo tecum gratiosè duximus dispensandum) de fratribus nostrorum consilii ipsi ecclesiae praefecimus in Episcopum & pastorem, curam & administrationem ipsius ecclesiae tibi in spiritualibus & temporalibus committendo. Vnde licet nondum sit tibi munus consecrationis impensum, nec Apostolicas literas promotionem tuam huiusmodi continentes (cum illas non habeas) possis ostendere. Nos tibi, ut (constitutione feli. recor. Greg. Pap. VIII. praed. nost. & quaelibet alia super hoc in contrarium edita, nequaquam obstante,) possis ejusdem Ecclesiae Lumban. & quorumcunque bonorum ipsius administrationem accipere, ipsamque administrationem liberè exercere, auctoritate praesentium indulgemus. Contredictis, &c. Datum Anno 4. ut supra.

CAP. IX.

Horatur quemdam in multis commendatum, ut curam parochiam administrat in ecclesia, quae de novo fuerat in cathedralem erecta. hic autem invenies multa notata supra, quae debent lectores ad devotionem accendere.

Idem venerabilis Frater Bertrando Episcopo montis Albani, ad universalem ecclesiam regimini commendam divina dispensatione vocato.

Ad cuiuslibet status ecclesiae aciem sollicitè curam extensionis extendimus, pastorales partes officio vestri adhibentes, ut earum singula praesentibus praesentibus idoneis, & providis rectoribus disponantur. Quorum dispensatione provida, & providentia curam (illius cooperante clementia, qui verè pastor & cognoscitur) spiritualium & temporalium provisionum mentis. Nuper siquidem ex certis & rationabilibus causis, quae ad hoc nostrum animum induxerunt, tunc olim villam montis Albani, tunc intra limites Civitatis diocesis constitutam, qui locus insignis existit, ac inter multiplici hominum & rerum exuberat, de fratribus nostrorum consilio, & Apost. plenitudine potestatis, civitatis vocabulo duximus decorandam: stantes ac etiam decernentes, ut ecclesia monasterii illius loci montis Albani monasterii casa Dei ad Rom. ecl. nullo medio perhibitionis sancti Benedicti Claremont. diocesis tunc tunc subiecta, extunc haberetur & existeret ecclesia cathedralis: postmodum verò de ceteri ac salubri provisione ipsius ecclesiae montis Albani, ut sponi solent, tunc tunc, sollicitè cogitantes, ac volentes illum eidem tunc tunc in pastorem, de quo certam haberemus curam, quod eum clara morum insignia redimere, ac in dubia eius charitatis, circa plebem suam regimine intendam, & in cuius fiducia confisteret salubriter subditorum. Ad te nunc monasterii praedicti Abbatem quem literarum scientia praeditum, vitae ac morum honestate decorum, discretionis & consilii maturitate conspicuum, in temporalibus providum, in spiritualibus cum spectum, nobis & fratribus nostris placitè ac universatio continuata, diu apud sed. Ap. approbatè duximus oculos nostrae: quibus committimus administrationem pensatis de persona tua, nobis & ecclesiae vestrae ob tuorum exigentiam meritorum accere, nostrorum fratrum consilio & Apostolice plenitudine potestatis eidem ecclesiae montis Albani provisionem praesentibus eidem sanctae ecclesiae teipsum in pastorem, in te, & administrationem illius in spiritualibus & temporalibus committendo, ac tibi postmodum tunc tunc venerabilem Frat. no. Berengario Episcopo Montis Albani. munus consecrationis impensum, nec Apostolicas literas que tenentes, quod eadem ecclesia montis Albani (dominica assistente clementia) per te tunc tunc, & industria studium fructuosè tunc tunc, & adversis, & spiritualibus & temporalibus incrementis. Tolle igitur Dei regnum, tunc tunc, familiam, quam suave, ac dilectione potestatem tunc tunc gregem ejus, super quem noctis vigilia dilectus tunc tunc, que custodit, ut liber non pateat aditus tunc tunc, & tunc tunc, inculpabili hora venturus, si te invenire tunc tunc, rem, cursu consummato, qui tuo labori propozuit, horum fide servata, quae tua sollicitudine committimus, te repertum fidelem in modico, supra multa commendam, ac in dilecta gaudiorum suorum tabernacula tunc tunc. Datum, &c. Anno 4.

CAP. X.

Declarat, an collector fructuum primi anni, communi beneficiorum ecclesiasticorum vacantium & vacaturorum, & ad tempus temporis spaciis deputatorum, pro camera Apostolicae sedis, sine supportandis, possit cum obtinentibus beneficia vacatura, & in altaria dotata cadant sub tali reservatione, &c.

Idem Hugoni de Mirabello canonico Eborac. collator fructuum primi anni, &c.

Postulasti per Apostolicæ declarationis evidentiam edoceri, quid tibi super dubiis infra scriptis circa commissam tuæ industriae collectionem fructuum prædictorum (aliis præbendarum, aut beneficiorum) imminuentibus sit agendum. Tux itaque consulationi breviter respondentes, te seire volumus beneficii nostri esse super fructibus beneficiorum, quæ ita reperies in solutione decimæ juxta verum taxatam valorem, quod illum nequaquam excedunt, cum obrinentibus hujusmodi beneficiis, prout melius & utilius diocesanis locorum (in quibus hujusmodi beneficia fuerint, quorum consilia in hac parte requiratur) & tibi videbitur, valeas convenire. Nos enim ipsorum diocesanorum, & tuam conscientiam super his oneramus. Licet autem quotidianæ distributiones, per nos fuerint à perceptione fructuum prædictorum exclusæ, hoc tamen volumus de distributionibus ipsis intelligi, quæ dantur eis, qui horis interfunt: sic quod illæ, quæ solvantur his, qui sunt in civitate vel loco præfentes, quamvis horis non interfunt eisdem, non sint ab onere dictæ collectionis immunes. Porro declarationem illam factam per nos in deputatione seu reservatione fructuum prædictorum, ut videlicet non extendatur ad vicarias seu capellanias, ut plurimum à decedentibus institutas ad missas pro ipsis decedentibus celebrandas, certis constitutis redditibus Presbyteronibus celebrandi, locum habere volumus in altaribus doratis certis feudis usitatis seu censibus, ut capellanus inibi celebrare debeat pro dotantium animabus certis vicibus, singulis septimanis, & in ecclesia cathedrali horis interesse divinis, dummodo valor annuus ipsorum altarium summam XX. lib. Turonen. non excedat. Alioquin includantur in deputatione seu reservatione prædictis. Vbi verò præbenda fuerit in decima pro tanto taxata, quod parum posset canonico hebdomadario (cui certum pro illa servitium imminet in ecclesia faciendum) post perceptionem taxationis hujusmodi remanere: volumus quod de taxatione ipsa pro hujusmodi servitii onere portionem aliquam congruam prædicto hebdomadario dimittas, pro iam dicta camera nostra residuum percepimus. Cæterum præbendas illorum, qui taxationem decimæ solvere recusantes abesse velle se simulant, ut taxationem ipsam diminuerent compellantur: ne per illorum absentiam hujus perceptione taxationis fraudentur, quasi nil de præbenda percipere valeas, de qua non percipiunt aliquid, nisi saltem in loco vel in civitate præfentes, quam tamen ecclesiæ fabrica tales præbendas ex integro percipere dignoscatur: declaramus sub deputatione seu reservatione comprehendi præfata: ut videlicet eas juxta deputationis nostræ modum percipere valeas, canonico ipsorum absentia non obstante. Ridiculum enim esset, ut eadem fabrica potiori quam nos privilegio in talibus uteretur. De illis denique, qui licet per multos menses tenuerint ecclesias vel præbendas, nihil tamen se percepisse asserunt ex eisdem, cum juxta consuetudinem Patris prædecessores eorum testati fuerint de bonis illarum, propter quod ipsi obrinentes tales ecclesias tibi satisfacere nequeunt de fructibus antedictis: nihilominus offerentes, quod tandiu fructus ecclesiarum ipsarum percipias, donec tibi fuerit inde plenarie satisfactum: placeat nobis & volumus, ut si est ita, oblationi hujusmodi condescendas. per hoc tamen non intendimus consuetudinem approbare prædictam. Datum Avinion. V. Idus Octob. Pontificatus nostri Anno 2.

CAP. XI.

Cum Romanus Pontifex pro ecclesia Romana necessitatibus fructus beneficiorum vacantium usque ad certum tempus reservasset, circa illam reservationem plura ambiguitates orta sunt, quæ hic solvuntur.

Idem.

Cum nonnullæ ecclesiasticae personæ in cathedralibus ecclesiis canonicatus, præbendas, dignitates, personatus, & officia, ac alia beneficia ecclesiastica obtinentes, revocare contentur in dubium, an fructus, redditus, & proventus primi anni beneficiorum ecclesiasticorum etiam vacantium, & quæ in diversis orbis partibus usque ad triennium vacare contingeret, quos pro eccles. Rom. necessitatibus per nostras sub certa forma literas duximus reservandos, juxta tenorem literarum ipsarum camera nostra solvere teneantur: præsertim cum archiepiscopales & episcopales ecclesiæ, ac regulares abbatæ ab hujusmodi solutione fructuum (ut dicunt) in dictis literis eximantur: Nos dubitationem hujusmodi amputare volentes, auctoritate Apost. declaramus, quod cum sub appellatione archiepiscopalis vel episcopalis ecclesiæ, aut regularis abbatæ, hujusmodi præbendæ, dignitates, personatus, & officia nequaquam intelligantur, nec etiam includantur prædictis: necnon & præbendarum, & officiorum monachorum, monasteriorum regularium, ac redditus abbatiarum seu Abbatum earundem, quæ in beneficiis ecclesiasticis assignantur, distinctos fructus, redditus & proventus includi in deputatione prædicta, & dictæ camera juxta prædictarum literarum tenorem debere persolvi: ac id idem super solutione omnium fructuum, reddituum, & proventuum commendatariorum, curiarum seu grangiarum, monasteriorum, domorum, & locorum conventualium, quæ pro beneficiis ecclesiasticis (ut prædicitur) conceduntur (nisi dumtaxat in fructibus illorum, quæ sunt forsan excepta) declaramus & præcipimus observari. Præterea cum in aliquibus ecclesiis tam cathedralibus, quam aliis, panis & potus pro quotidianis distributionibus ipsarum ecclesiarum canonicis & personis de præbendarum ipsarum corporibus pro die quolibet deputetur: & etiam interdum certa quantitas bladi, & quandoque certa pecuniæ summa, & aliquando alterum pro altero pro singulis mensibus vel hebdomadis etiam canonicis studiorum causa aut alias pro eorum negotiis, de licentia capitulorum ecclesiarum ipsarum, ab ecclesiis eisdem absentibus exhibeantur, & etiam persolvantur: declaramus auctoritate prædicta illam bladi quantitatem, & pecuniæ summam, quæ pro quolibet mense vel hebdomada dictis canonicis (ut prædicitur) ministrantur, non debere pro quotidianis distributionibus computari, sed illa tantum, quæ præfatis canonicis quotidie pro diurnis & nocturnis horis distribuuntur sine fraude. Adjicimus in super declarationi prædictæ, quod si obtinenti curarum beneficium, aliud sibi consimile collatum fuerit, vel etiam in posterum conferatur, post secundi beneficii pacificam possessionem adeptam, & fructuum perceptionem ipsius, nihil de fructibus ejusdem primi beneficii (nisi forsan super hoc dispensatione canonica sit mutatus) percipere possit: sed pro dicta camera nostra juxta formam dictarum literarum recipiantur, & etiam exigantur. Vbi verò fructuum, reddituum & proventuum beneficiorum ecclesiasticorum non reperiretur certa taxatio: declaramus auctoritate prædicta, quod fructus, redditus & proventus beneficiorum hujusmodi cum vacare contingerit, per medium dividantur, quorum medietas recipiatur pro camera prædicta, reliquam verò medietatem ille pro sua sustentatione percipiat, qui beneficium hujusmodi dignoscitur obtinere. Grangias autem, & alia loca Cisterciensis ordinis & aliorum locorum regularium, in quibus gubernatores seu custodes, vel administratores ponuntur ad tempus, & remouentur ad voluntatem superiorum suorum, eorumque fructus, redditus & proventus auctoritate declaramus eadem in deputatione prædicta, ac literis nostris super illa concessis aliquatenus non includi. Nulli ergo omnino, &c. Datum Avinion. Nonis Januar. Pont. nost. Anno 4.

CAP. XII.

Fructus amborum beneficiorum, quibus quandoque beneficiatus privatur, camera Apostolica deputantur.
Idem.

Cum nonnulli ecclesiasticae personae revocare conentur in dubium, an si obtinerent dignitatem, vel aliud beneficium ecclesiasticum, cui cura imminet animarum, aliud beneficium conferatur, eo casu, quo ambo beneficia ipsa successive vacare contingit, eorundem amborum fructus primo anno, quo vacant, ratione deputationis fructuum, reddituum & proventuum ecclesiasticorum tunc vacantium, & quae usque ad certum tempus vacare contingeret, quos pro ecclesiae Romanae necessitatibus relevandis per nostras literas duximus deputandos, nostrae camerae debeantur. Nos ambiguitatem huiusmodi removere volentes, auctoritate Apostolica declaramus, amborum eorundem beneficiorum fructus, redditus & proventus (cum utrumque ipsorum vacet) pro eadem camera debere percipi & haberi. Nulli ergo, &c.

CAP. XIII.

Dispositio Apostolica reservatur beneficia curabimus, & aliorum ad curiam accedentium, vel ab ea recedentium, si moriantur in locis ultra duas dietas legales ab ipsa curia non distantibus.

Benedictus XII.

Ad regimen ecclesiae generalis, quanquam immeriti, superna dispositione vocati, gerimus in nostris desideris, ut debemus, quod per nostrae diligentiae studium, ad quarumlibet ecclesiarum & monasteriorum regimina, & alia beneficia ecclesiastica juxta divinum beneplacitum, & nostrae intentionis effectum, viri assumantur idonei, qui praesint, & profint committendis eis ecclesiis, monasteriis, & beneficiis praelibatis. Praemissorum itaque consideratione inducti, & suadentibus nobis aliis rationalibus causis, nonnullorum praedecessorum nostrorum Romanorum Pontificum vestigiis inherentes, omnes patriarchales, archiepiscopales & episcopales ecclesias, & etiam monasteria, prioratus, dignitates, personatus & officia, necnon canonicatus & praebendas, & ecclesias, caeteraque beneficia ecclesiastica cum cura vel sine cura, secularia & regularia, quaecunque & qualiacunque fuerint, etiam si ad illa personae consueverint & debuerint per electionem suam, vel alium modum assumi, quae promoti per dictam praedecessorem, vel ejus auctoritate ad patriarchatum, archiepiscopatum, & episcopatum ecclesiarum, necnon monasteriorum regimina obtinebant tempore pontificatum de ipsis factarum nunc vacantia. Et qui per se, seu auctoritate nostra in eodem ad eadem regimina promovendi tempore promotionis huiusmodi obtinebant. Necnon etiam, quae per affectualem pontificatum quorumcunque prioratum, dignitatum, personatum, officiorum, canonicatum & praebendam ecclesiarum, & beneficiorum aliorum per nos, vel eundem loci praedecessorem, seu auctoritate literarum nostrarum, vel ipsius loci praedecessoris collatorum, & contentorum in posterum nunc vacantia, & in antea vacata, quae super praemissis omnibus & singulis cum fructibus, redditibus, & matura deliberatione deo, & collatione praehabita, & matura deliberatione deo, & provisioni nostrae, & provisioni nostrae, & provisioni nostrae rationis divinae clementia nos universaliter ecclesiae regimini praesidere concesserit) de ipsorum fructuum, reddituum, & proventuum auctoritate Apostolica reservamus, & auctoritate nostra irritum & inane, si secus super praemissis, & quibuslibet eorum per quoscunque, quavis auctoritate, vel in ignorantem contigerit attentari. Nos autem quibuscunque constitutionibus, & praedecessorum nostrorum Rom. Pontificum, quatenus oblatum foret, & statutis, & articulis, vel sicuti sive aliter, & quibuslibet, ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostrae reservationis & constitutionis infringere, vel ei nullatenus contraire. Si quis autem hoc intente presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Avinion. 3. Idus Januarii. Pontificatus nostri Anno 1. M. CCCXXXV.

CAP. XIV.

Beneficia quaecunque, sine dispositione Apostolica reservata per litteram reservationem sunt affecta: ea quae, si curiam vacare non possint, si per alium a Romano Pontifice fuerint soluta.

Paulus Venetus Papa II.

Ad Romani Pontificis providentiam, & circumspicientiam proviam spectare dignoscitur, solis de rebus (ex quibus lites graves oriuntur indices) sua declarationis oraculo terminare, prout negotiorum moderationis oraculo terminare, prout negotiorum moderationis oraculo terminare, prout negotiorum moderationis oraculo terminare. Cum itaque nonnulli Romani Pontifices, praedecessores nostri, per diversitas eorum constitutiones, quas suo tempore duntaxat duntaxat duntaxat